

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Thesavrvs Casvum Conscientiæ

Continens Praxim exactissimam De Censvris Ecclesiasticis, Aliisque Poenis, & Canonicis impedimentis, in Septem Libros distributus ...

Sayer, Gregory

Venetiis, 1627

vi. Contra appellantes a sententijs, & mandatis Summi Pontificis ad futurum Concilium Generale.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13883

Contra Appellantes à sententijs, & mandatis Summi Pontificis ad futurum Concilium Generale.
Cap. VI.

S Y M M A R I V M.

- 1 Appellantes a sententijs Papæ ad futurum Concilium generale in Bullam cœnæ incidunt.
- 2 Appellatio a mandatis Papæ ad futurum Concilium speciem quandam Schismatis continet.
- 3 Appellatio quid propriè sit.
- 4 Appellans a sententijs Papæ ad futurum Concilium ut excommunicationem Bullæ cœnæ incurrat, quæ requiruntur.
- 5 Personæ principales in secunda excommunicatione Bullæ cœnæ comprehensæ, quæ etiam sint.
- 6 Personæ accessoriæ, in eadem contentæ, quæ censeri debeant.

EXcommunicatio Secunda fertur in hæc verba:
Item excommunicamus, & anathematizamus omnes, & singulos cuiuscunque status, gradus, seu conditionis fuerint: Vniuersitates verò, Collegia, & Capitula quocunque nomine nuncupentur, interdicens; ab ordinationibus, seu mandatis nostris, ac Romanorum Pontificum pro tempore existentium ad vniuersale futurum Conciliū appellantes: Nec non eos, quorum auxilio, vel favore appellatum fuerit.

Hæc Canonis materia vt rectè notat Caieta. in Summa verbo, excommunicatione, cap. 25. est sacrilegium, contra Summi Pontificis Primatum. Est enim appellatio hæc a sententijs Romani Pontificis, palliata quedam rebellio, & speciem quandam Schismatis continet, vnde Iulius Papa II. in Extrauaga. *Suscepti regimini*, post Pium Papam II. præcepit, vt tales habeantur, vt Schismatici, & de fide male sentientes, vt Syluest. in verbo, excommunicatione, 7. num. 93. versiculi. Quinquagesima septima. Tabiena, verbo, excommunicatione, 7. circa medium. Caietan. verbo, excommunicatione, cap. 25. & Martin. Ledesm. 2. 4. q. 26. artic. 2. pag. 356. column. 2. & Sebastiano Peccae, in Summa peccae, cap. tit. 9. q. 78. nu. 13.

Circa hanc autem appellationem aduertendum est, appellationem propriè esse de minori Iudice ad maiorem promotionem, vt notant Summistæ, Goffred. & alij, in tit. de appellat. & expressè glos. in cap. *Non putamus*, in verbo *officiali*. de consuetu. lib. 6. vnde cum Romanus Pontifex supremum caput sit, & Princeps supremus spiritualis, merito prohibita est huiusmodi appellatio a sententijs, & mandatis Summi Pontificis, tanquam aliquid absonum, & a substantia ipsius appellationis prorsus alienum. Hinc in iure civili prohibitum est, ne quis a Principe, vel a Sannatu in rebus secularibus appellet, l. 1. ff. a quibus appellare non licet: Idemque a diuersis Summis Pontificibus prohibitum esse legitur, vt ab Innocentio, in c. *Nemo*, & a Symmacho Papa in cap. *Aliorum*, & ab Anthero, in cap. *Facta*, & a Gelasio Papa, in cap. *Ipsi sunt Canonis*, & cap. *Cuncta per mundum*, 9. q. 3. Qui omnes Pontifices expressè docent illicitum esse a Romano Pontifice appellare. Sic etiã Pius Papa II. in quadam Congregatione Mantuana, de consilio Cardinalium, & canctorum Prelatorum, & omnium Diuini, & humani iuris interpretum Cariam Romanam tunc temporis sequentium, huiusmodi appellationes a sententijs Romani Pontificis, efficacissimis & palpabilibus rationibus, tanquam erroneas, & detestabiles damnauit ac sub excommunicatione late sententiæ, & interdici præcepit, ne qua persona cuiusvis dignitatis, siue etiam Vniuersitas, aut Collegium quouis que-

sito colore ab ordinationibus, sententijs seu mandatis Summi Pontificis ad futurum Concilium provocaret, vt habetur in Bulla incip. *Execrabilis*, quæ est 3. eiusdem in ordine, anno 1459. XV. Kalend. Febr. Pontificatus sui anno 2. Quam Pij II. Constitutionem Iulius Papa II. in Extrava. *Suscepti regimini*. circa Annum Domini Millesimū quingentesimum quartum confirmauit, & eam extendit contra Reges & Cardinales, Communitates, & Parliamenta, & contra omnes ad hoc præstantes consilium, auxilium, vel fauorem, etiam indirectè, vt Syluest. verbo, excommunicatione, 7. in fine, Caietan. verbo, excommunicatione, cap. 25. & Martin. Ledesm. vbi supra, tradunt. Quæ Constitutio licet in iure posita, est enim constitutio decima eiusdem in ordine, nostris tamen temporibus solum a tempore scilicet Pij V. in Bulla Cœnæ posita fuit, siquidem in Bulla Cœnæ, quæ habetur apud Martinum Ledesm. 2. 4. q. 26. artic. 1. pag. 356. non habetur, & fateri Nauarr. in Manua. cap. 27. nu. 58. vbi ait, nunc primum insertam esse Bullis Cœnæ; Quo loquendi modo noluit significare a Gregorio XIII. cuius Bullam ipse exponit, primo omnium in Bulla Cœnæ positam fuisse, cum habeatur etiam in Bullis Pij V. sed solum dicere voluit, nostra ætate Bullis Cœnæ fuisse insertam. Vnde Cardin. Toletus in explicatione Bullæ Cœnæ §. 9. in fine, docet hanc excommunicationem Bullæ insertam fuisse a Pio V. tempore quo ille Bullam Cœnæ explicaret, & §. 10. ait, excommunicationem hanc latam fuisse a Pio II. & confirmatam a Iulio II. non tamen fuisse rursus reseruatum, tempore autem Pij V. reseruatum fuisse occasione quarundam Monachorum in Hispania, quæ tunc temporis, consilio cuiusdam Aduocati, ad Concilium appellauerunt.

Vt autem excommunicationem hanc quis incidat, necessario requiritur hoc vnum, scilicet, vt appellatio hæc interponatur a sententijs Romani Pontificis; vnde non sufficit appellatio a Concilio ad Summum Pontificem, neque appellatio ab alio aliquo Episcopo ad futurum Conciliū. Addunt recentiores quidam hoc secundum, scilicet, vt Appellatio fiat ad Concilium futurum Generale, ita vt non incidat in eâ qui appellat ad aliquod Concil. Provinciale futurum aut præsens; sed neque qui appellat ad Conciliū Generale præsens, non futurum, id quod ex verbis Bullæ colligitur putant, maxime cum pena restringendæ sint non ampliandæ, c. odia, de reg. iur. lib. 6. Qui tamen auctores, non ideo putant Concilium Generale præsens, aut Concilium Provinciale futurum, aut præsens supra Papam esse, aut licitum esse a sententijs Summi Pontificis ad Concilium Generale præsens, aut ad Concilium Provinciale tam præsens quam futurum appellare; hoc enim non modo falsum, sed etiam minus tutum in fide esset; cum Romanus Pontifex totius Ecclesiæ pastor, caput, & iudex sit, hoc est, supra vniuersam Ecclesiam, & supra Concilium Generale sita, ita vt nullū in terris supra se iudicium agnoscat; & vt Paschalis Papa docet, prout habetur in cap. *Significasti*, de elect. omnia Capitula, per Romanam Ecclesiam auctoritatem & facta sunt, & robur accipiunt. Vnde cum appellatio sit semper a minore ad maiorem, vt que a Concilio, nõ solum Provinciali, sed etiam Generali ad Papam appellatur, non contra, vt ex Gelasio in epist. ad Episcopos Dardaniæ, manifestum est. Ad sedem, inquit, Apostolicam de qualibet mundi parte appellandum est, ab illa autem nemo est appellare permittus. Non igitur negant hi auctores Papam supra quæcunque Concilia tam Provincialia, quam Generalia esse, sed solum negare volunt, ex vi verborum Bullæ incurtere excommunicationem, qui a Papa ad Concilium Generale præsens, aut ad Provinciale præsens, vel futurum appellaret; cum verba Bullæ Cœnæ de sola appellatione a sententijs Summi Pontificis ad futurum Generale Concilium mentionem faciant, in penis autem stricta interpretatio faciendâ est. Ad quod a me dictum est, non vt sententiam eorum defendam, sed vt sensum eorum sano modo exponam; siquidem nõ desinat, qui sensum eorum alio modo interpretati egerunt, & etiam opinionem eorum falsam esse arbitrentur, existimantes, quod si excommunicatus sit qui a Papa ad Concil. Generale futurum appellat, ita etiam qui ad Concilium Generale præsens, & a

fori loci, qui ad Provinciale praecons, vel futurum appellatur, quorum sententia, an vera sit necne, de qua re latius alio in loco disputabimus) ex Bullae verbis non satis effica- citer colligitur, sicut nec contraria opinio ex ipsis Bullae ver- bis refelli posse videtur. Ideo autem Summus Pontifex, ad futurum Concilium Generale a suis sententijs appellan- tes excommunicat, quia tales schisma in Ecclesiam indu- cere videntur, & quia hic casus frequenter in praxi apud iudices & inobedientes esse solet.

5 *Personarum* autem, quae in hoc Canone continentur, quae iam sunt *Principales*, quaedam vero *accessoriae*; *Principales* sunt omnes, & singulae personae, particulares cuiuscum- que gradus, dignitatis, status, & conditionis sint, & he om- nes excommunicantur. Item, Universitates, Collegia, Ca- pitula, & Communitates, & istis imponitur Interdi- ctum.

6 *Accessoriae* vero sunt, dantes auxilium, & fauorem, quae excommunicatione non incurrunt nisi subsequatur appel- latio, ex Nau in Manual. cap. 27. nu. 58. & Sebastiano Me- dice, ubi supra. Quo in loco existimas, etiam consulentes praedictam appellationem, in hoc Canone comprehendi, quia consilium est quoddam genus auxilij, & fauoris, arg. Iquod fauore. C. de legib. Alij tamen inter quos est Al- phonfus Vivaldus in expositione Bullae Coenae. nu. 19. & mea sententia verius docent, non comprehendi, tum, quia poena non sunt ultra proprios casus extendenda, tum, quia quando Pontifex vult comprehendere etiam dantes, con- siliij, illos explicare solet, ut constat ex Canonibus septi- mo, decimo, undecimo, duodecimo, decimoquarto, deci- mosexto, decimo octavo, & vigesimo; tum, quia nudum co- nsilium, proprie nec auxilium nec fauor est, quia consilium iurat aliquem ab intrinseco dirigendo rationem eius; unde est opus quoddam spirituale pertinens ad directionem ipsius intellectus; fauor autem, & auxilium solum dirigit ab extrinseco, & sunt actus exteriores proprie loquendo, in penis autem facienda est stricta interpretatio, arg. cap. odia. de reg. iur. lib. 6. sic tamen consulens per Extrau. pre- dictam Iulij II. excommunicatur, ut Alphonsus Vivaldus, ubi supra, notauit.

vsque ad Terracinam; ac omnes eorum fautores, receptato- res, & defensores,

2 *Canonis* huius materia ut notat Caiet. in Summa, ver- bo, excommunicatio, cap. 18. est latrocinium maritimum & est una earum excommunicationum; quae antiquitus in Bulla Coenae ante tempora Clementis Papae V. ponebatur, ut docet glos. in Clem. prima, in verbo, Generales, de indi- cijs, & habetur etiam in processu Bullae Coenae Martini V. apud S. Anton. 3. par. tit. 25. cap. 72. & antea etiam excom- municabantur in iure, ut habetur in cap. Excommunicatio- ni, de raptor. Tunc autem solum excommunicabantur pyr- ate, postea vero a recentioribus Romanis Pontificibus, additi sunt Cursarij, latrunculi maritimi, ut patet ex Bulla Iulij Papae II. Gregorij XIII. & aliorum recentiorum Pon- tificum, & eorum receptatores, & eis scienter auxilium da- res, vel fauorem & defensores eorum.

3 *Quoad* personas autem, ut notat Caiet. & fauere Sylu. verbo excommunicatio, 7. nu. 55. in excommunicatione vigesima. ver. Primo dubitatur. & Tabiena, verbo, excom- municatio, 5. casu 25. ver. Quarto, Vnum genus nomina- tur diuersis nominibus, Piratae enim communiter dicuntur Cursarij, & quamuis latrunculi marini dicantur parui piratae hoc tamen loco simpliciter significatur hoc nomi- ne omnis latro marinus, unde, quicumque depradatur in mari, siue semel siue saepius, bello non indicto, comprehen- ditur sub hac excommunicatione siue in verbo *Piratae*, siue in verbo *latrunculi*; unde omne genus latrunculorum ma- ritimorum in hoc canone continetur, quocumque nomine appellentur.

4 *Qui* vero Piratae sint, non ita consentiunt auctores; nam Angelica in verbo, Pirata, docet omnes praedantes in ma- ri, vel in flumine, esse piratas, arg. Authent. Navigia, C. de furtis, cum hac tamen differentia, quod qui depradatur in mari sine bello iusto, sit excommunicatus in Bulla coe- nae non autem qui depradatur in fluminibus, quia dicitur in Bulla, *Martini*. Alij vero, ut Rosella, & Syluest. & Ta- biena, ubi supra, & Card. Tolerus in explicatione Bullae Coenae §. 2. docent, non esse piratam simpliciter dicendum, qui depradatur in mari, sed necessarias esse tres conditio- nes, ut quis proprie Pirata dicatur, & sit;

Vna est, indifferentia in spoliando, ut scilicet non in- tendat spoliatio determinatae nationis, sed omnium na- tionum indifferenter, vnde si Ianuenses haberent iustum bellum contra Florentinos, & illos depradatur cum sa- leis, &c. non sunt piratae, nisi ad alios se extendant indiffe- renter, & patet ex communi locutione, communiter enim dicuntur piratae cursarij qui vndique discorruunt per ma- re depradando non aliquam nationem determinata, sed modo hanc modo illam.

Secunda est, ut habeat principalem intentionem depre- dandi; Vnde, si aliqui nauigarent principaliter pro exerci- dis suis negotijs, & casu aliquo praeter intentionem prin- cipalem spoliare vellent omnes Venetos, non dicentur pi- ratae.

Tertia est, ut non sit bellum indictum, si enim bellum indictum sit, quamuis iniustum, non est pirata, sed quan- do absque titulo belli iusti, vel iniusti depradatur, & hoc videtur communis sententia contra Anglicam, ubi su- pra, quia cum simus in penis, proprie, & stricte accipi debet.

Quoad actiones vero, licet nulla in particulari posita sit in Bulla Clementis VIII. ut constat, in illa tamen Grego- rij XIII. quam explicat Nauar. in Man. c. 27. nu. 59. & in illa Iulij Papae II. apud Caiet. verbo, excommunicatio, ca. 18. & Martini Ledesmi. 2. q. 26. art. 2. pag. 356. quatuor actiones numerantur, nimirum *depradari mutilare; interficere; & rebus, & bonis spoliare eos qui in mari nauigant;* quae actiones subintelliguntur etiam in ha Bullae; Debet tamen haec actiones fieri, ad hoc ut locum habeat excom- municatio hac; vnde si quis ingrederetur mare cum inie- ctione depradandi, occidendi, &c. si tamen non exequatur aliquam illarum actionum, non incurrit excommunicatio- nem; quia non excommunicantur hic piratae, & cursarij absolute, sed in ordine ad actiones illas, & ideo nulla se- cura

De Piratis, & eorum receptatoribus, & fautoribus. Cap. VII.

SUMMARIUM.

- 1 *Piratae, eorumque receptatores, & fautores, in Bulla coenae excommunicantur.*
- 2 *Piratae, tum in recentioribus, tum etiam in antiquioribus Bullis comprehenduntur.*
- 3 *Piratae nomen, quid significet.*
- 4 *Pirata quis proprie censendus sit.*
- 5 *Pirata, ut excommunicationem Bullae coenae incurrat, quas actiones exercere debeat.*
- 6 *Nauigans negociandi gratia, & aliquid furtim surripies, aut in fluminibus praedas faciens, excommunicationem Bullae coenae non incurrit.*
- 7 *Personae accessoriae, in tertia excommunicatione Bullae coenae contentae, quae, & quot sint.*
- 8 *Christiani ab infidelibus capti, & in nauibus piraticis infidelium contra fideles pugnantes, an censuras Bullae coenae incurrant.*
- 8 *Depradantes infideles, aut hereticos, excommunicationem Bullae coenae non incurrunt.*

1 **E**Xcommunicatio Tertia fertur in haec verba: *Item excommunicamus, & anathematizamus omnes Piratas, Cursarios, ac latrunculos Maritimos, discurrentes Mare nostrum, praecipue a Monte Argentario*